

Splošne vesti.

— Za izboljšanje gmočnega položaja. Letna skupščina »Saveza javnih namestnikov i umirovljenika v Zagrebu« se je vršila dne 27. aprila t. l. v Zagrebu. Na nji je bila sprejeta naslednja resolucija, ki je bila pod gornjim naslovom priobčena v 9. številki zagrebskega »Našega Glasu« od 1. maja 1930. in ki jo objavljamo v dobesednem prevodu: »1. Hitro naj se sprejme novi pokojninski zakon, s katerim naj se izenačijo in izboljšajo pokojnine vsem vrstam upokojencem in to v smislu obvez, prevzetih s sentžermensko in trianonsko pogodbo. 2. Uradnikom II. in III. kategorije, zvanicnikom in služiteljem naj se takoj odobre službene doklade, kakor so jih prejeli tudi ostale kategorije državnih uslužbencev. 3. Čimprej naj se izda novi uradniški zakon, s katerim naj se državnim uslužbencem zagotovijo: stalnost, stalnina po zlati pariteti z ozirom na splošno povišanje stanovanjskih najemnin, sodelovanje v upravnih sodiščih v disciplinskih zadevah, oziroma odprava posebnih disciplinskih sodišč, brezplačno zdravljenje v državnih in samoupravnih bolnicah, pravica aktivnih državnih uslužbenkov do rodbinske pokojnine in pretvoritev celokupnih sedanjih prejemkov državnih uslužbencev v stalno enotno plačo. 4. Revizija in redukcija državnih uslužbencev naj se izvaja po načelih usposobljenosti, kvalifikacije in uporabnosti, to pa vse s sodelovanjem uradniških organizacij. 5. Revidira naj se davčni zakon glede plačevanja davka s strani državnih in samoupravnih uslužbencev, oziroma naj se ta davek odpravi. 6. Naj se rodbinam aktivnih državnih in samoupravnih uslužbencev, vsem upokojencem ter mestnim in občinskim uradnikom dajo železniške legitimacije v enakem obsegu kakor tudi državnim uslužbencem in naj se za šolsko decu uvedejo takozvane »pasovne« mesečne vozovnice. 7. Državnim uslužbenkam, poročenim z državnimi uslužbenci, naj se doklada ne odteguje. 8. Upokojencem naj se ne ustavljajo draginske doklade, če izvršujejo proste poklice. 9. Otrokom ženskega spola naj se tudi po doseženi polnoletnosti priznajo doklade. 10. Naj se izvede revizija razsodb posebnih disciplinskih sodišč, a oškodovani državnih uslužbenec naj se povrne v svoje položaje. 11. Strogo naj se izvaja zakonski predpis, po katerem se novim upokojencem ne smejo ustaviti aktivni prejemki pred nakazilom pokojnine.« — »Naš Glas«.

— Izdelava novega učnega načrta. V ministrstvu prosvete je že izdelan osnutek novega učnega načrta za vseh osem razredov narodne šole. — Te dni je bil predložen ta načrt posebni komisiji v proučevanje. To je ista komisija, ki ji je bila poverjena izdelava pravilnika k zakonu o narodnih šolah. Po končanem delu s pravilnikom je vzela komisija v pretres osnutek učnega načrta. — V komisiji so gg. Dragoslav Đorđević, načelnik odeljenja osnovne nastave; Dragoljub Branković, šef odseka za pouk; Milutin Mihailović, referent; Ivan Dimnik, šolski upravitelj in urednik »Učiteljskega Tovariša« iz Ljubljane; Milan Mihailović, upravitelj Savinačke osnovne šole v Beogradu; Miladin Cvijović, upravitelj Terazijske osnovne šole; Živojin Đorđević, banski šolski nadzornik iz Novega Sada; Sava Milosavljević, banski šolski nadzor.

nik iz Skoplja; Steva Marković, upravitelj učiteljskega iz Sarajeva. — Vse delo te komisije je oddano Glavnemu prosvetnemu svetu, ki se sestaja 15. t. m. in bo vzel v pretres tudi osnutek učnega načrta. — Da bi delo hitreje napredovalo je izvolil Glavni prosvetni svet izmed svojih članov ožjo komisijo, ki mu bo izdelala referat o učnem načrtu za osnovne šole. V tej komisiji so člani Glavnega prosvetnega sveta: gg. Drag. Đorđević, načelnik ministrstva prosvete; Ti. homir Kostić in Vujica Petković, učitelja.

— Imenovanje pri banski upravi. »Službene Novine« objavljajo ukaz, s katerim je pri banski upravi v Ljubljani imenovan za šolskega nadzornika I. 5. Peter Šmiciklas, oblastni šolski nadzornik iz Beograda, pri deljen ministrstvu prosvete v Beogradu.

— Učiteljski dom v Ljubljani se zahvaljuje učitelstvu in Tržišču, ki je poslalo 120 Din mesto venca na krsto pokojnemu tov. Josipu Bradaškiju. — Jos. Kobal, blagajnik.

— Poziv! Da se zamorejo izdelati čim točnejši predlogi glede na 2. letnik »Našega roda«, je neobhodno potrebno, da izdelajo vsi poverjeniki na šolah anketo, ki je bila objavljena v zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« in jo pošljejo uredništvu »Našega roda«. Podatki se lahko napišejo na navadni dopisnici.

— »Naš rod«. Že v prejšnji številki »Učiteljskega Tovariša« smo javili, da se je ekspedicija »Našega roda« vsled tehničnih ovir za nekaj dni zakasnila. Ker je pa dobila uprava med tem časom precejšnje število reklamacij, prosimo vse poverjenike, da nekoliko potrpijo, ker se vsled velikega števila pošilk katera zameša in pride šele z zakasnitvijo na pravi naslov. Le oni, ki bi ne prejeli do konca tega tedna »Našega roda« naj to ponovno reklamirajo.

— Stanarina. S 1. junijem bodo ukinjene osnovnošolskim učiteljem stanarine, povrhu pa bo odtrgan še znesek za april in maj. To se pravi — osnovnošolski učitelj na kmetih bo dobil 450 Din plače manj kot druge mesece. — S tem se mu pa bo plača zmanjšala za 150 dinarjev mesečno, ker državne stanarine ne bo dobil, občinske pa tudi ne. — Kmetiške občine niso stavile stanarin v proračun, ker so bili proračuni sestavljeni pred uveljavljenjem šolskega zakona. — Za izplačilo učiteljskih stanarin bi morale občine najeti posojilo — ali pa kriti ta izdatek iz izvanrednih dohodkov. — Občine stoje po večini na stališču, da tega ne bodo storile, dokler jih višja oblast ne prisili. — Opozorjamo višje oblasti na dejstvo, da bo ostalo osnovnošolsko učiteljstvo 1. junija brez stanarine ter bo s tem vsak občutno prizadet — ter prosimo, naj oblasti poskrbe, da se bo zakon o osnovnih šolah povsod tudi izvajal. — A. T.

— Skoro sleherni dan prejemam od šolskih upraviteljev prošnje, naj jim poročam, kdo in po kakšni ceni prevaža šolarje izletnike k Bohinjskemu jezeru, oziroma k Zlatorogu in kako je s cenami glede prehrane. Jasno je, da mi taka poročila povzročajo obilo pisarij, zato naprošam šolske upravitelje, da se tozadevno vnaprej obračajo direktno na avtobus-podjetnika Iskra v Bohinjski Bistrici, odnosno glede prehrane na upravo hotela »Zlatorog«, kjer dobe tudi potrebna pojasnila glede prenočevanja izletnikov. — Metod Požar, šolski upravitelj.

— Delo za Učiteljski dom. V »Tovarišu« št. 37. t. l. čitam, da je učiteljstvo iz Vrhnike in okolice poslalo za Učiteljski dom v Ljubljani 900 Din čistega dobička od igre »Dušica«, ki so jo priredili 27. aprila 1930. na Vrhniki. Blagajnik Učiteljskega doma se jim zahvaljuje za denar, podpisani pa za lepo podano igro. — Tovarišice: ga. Goslar-Šavnik Vida iz Blatne Brezovice, gđc. Malavašič Albina, gđc. Obersnu Petra iz Vrhnike ter tovariš Fr. Pavletič, I. Bogal iz Vrhnike ter Jos. Trpin iz Bevk, so pod spretno režijo tov. Jos. Zakrajščka iz Blatne Brezovice nele izvrstno ustvarili vsak

svojo ulogo, temveč tudi tako gladko igrali, da je »šepetalka« tov. Vida Schottova iz Bevk pač trpela vsled vročine v svoji kletki, ne pa vsled šepetanja. — Igra »Dušica« je globoko zamišljena, torej »težka«. Na vzoče mnogobrojno občinstvo je z vso pozornostjo sledilo tri ure dolgi igri ter je aplaudiralo igralcem po vsakem dejanju. — S tovarišem blagajnikom Učiteljskega doma kličem tudi jaz: »Naj bi našlo vrlo učiteljsko vrhniškega okraja mnogo posnemovalcev!« — Zdravko Mikuž, šolski upravitelj.

— Opozorilo. Vse one šest, sedem in osemrazredne osnovne šole, kakor tudi meščanske šole, ki so prejele narodno pripovedko »Dva novca« in niso do danes še poslale nikakega obračuna prosim najvjudneje, da mi pošljejo izkupiček, ker imam tudi jaz napram tiskarni svoje obveznosti. — Tomo Jedrinič.

— Odtegljaji za Zvezo nabavljajnih zadrug. Društvo državnih upokojencev in upokojenk je z dopisom št. 14.911/30. ref. XIII. od 29. aprila t. l. prejelo od mestnega magistrata ljubljanskega naslednje ministrsko obvestilo v prepisu: »Kraljevina Jugoslavija, ministrstvo notranjih poslov, upravni oddelek III. — III. št. 18.104. 7 aprila 1930. Beograd. — Odtegljaji državnim uslužbencem za Zvezo nabavljajnih zadrug. Kraljevski banski upravi Ljubljana. Na vprašanje neke kraljevske banske uprave glede tega, dali je treba od uradnikov notranje uprave še vedno odtegovati prispevke v korist Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbenec, je g. minister za finance, obči oddelek, podal pojasnilo v spisu št. 14.589 od 24. marca 1930., ki se glasi: »Določba čl. 14. uredb (»Službene Novine« št. 107/28.) o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljajnih zadrugah državnih uslužbenec iz leta 1920., ki določa odtegovanje po 10, oziroma 5 Din na mesec od prejemkov državnih uslužbenec, za račun Zveze spredaj navedenih zadrug, je še vedno v veljavi. In dokler se ta odredba po rednem postopku, kakor je bila izdana, ne bo zamenjala ali razveljavila, se mora odbijanje po 10, oziroma 5 Din na mesec od prejemkov državnih uslužbenec vršiti še naprej brez prekinitev, pri čemer je kot začetni datum tega odtegovanja smatrati prvi julij 1928. Ministrstvu je čast opozoriti, da je spredaj označeno vprašanje že v razpravi in pretresu in da se bo v kratkem glede istega izdala načelna odločba, po kateri se bo to odtegovanje vršilo glede vseh državnih uslužbenec brez izjeme ali pa se sploh ne bo nič več odtegovalo od nikogar. Prednje se dostavlja zaradi znanja in ravnanja. Po naredbi ministra notranjih poslov, načelnik: Podpis.«

Ta ministrski razpis je bil dostavljen vsem kraljevskim banskim upravam, upravi mesta Beograd in vsem oddelkom ministrstva za notranje posle.

Kakor sledi iz prednjega, je torej upati, da se bo vprašanje nadaljnjih odtegljajev v kratkem enotno rešilo.

K vprašanju odtegljajev za Zvezo nabavljajnih zadrug obveščamo še vse državne nameščence, da na vloge za ustavev odtegovanja, oziroma za povrnitev že odtegnjenih zneskov, dostavlja ljubljanska finančna direkcija vsem uslužbencem finančnega resorja in upokojencem, katerim izplačuje pokojninske prejemke, negativne rešitve sledeče vsebine: »Na Vašo vlogo z dne itd. Vas obveščam, da je ministrstvo za finance na podlagi uredbe o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljajnih zadrugah državnih uslužbenec (»Ur. list« št. 53/178 ex 28) odredilo odtegovanje prispevkov za nabavljajno zadrugo. Ker finančno ministrstvo te uredbe do danes še ni preklalo, ne morem ničesar ukreniti.« Kolikor nam je znano, doslej še noben uslužbenec, ki je prejel prednjo rešitev svoje prošnje, ni zahteval formalnega odloka, proti kateremu bi mogel vložiti pritožbo na finančno ministrstvo. Zveza je, kakor poročamo v Vestniku, vložila na finančno ministrstvo predstavko, s katero prosi, naj se za vse stroke enako odredi ukinitve tega odtegovanja. — »Naš GL«

— Učiteljsko mesto na deški osnovni šoli v Škofji Loki zamenjam z večrazrednico v večji vasi ali trgu na Gorenjskem. Za Škofjo Loko, ki ima tudi dekliško meščansko šolo in učiteljske je potrebnih 8 službenih let. Tovariši, ki se za stvar zanimajo, naj z navedbo ondotnih stanovanjskih razmer odgovore na naslov: Janko Sicherl, učitelj, Škofja Loka.

— Drugi mednarodni pedagoški tečaj Andreja Čaja. Arnheim (Nizozemsko), od 17. do 29. julija. Drugi mednarodni pedagoški esperantski tečaj pod vodstvom pastora Andreja Čaja priredi mestno starejšinstvo v Arnheimu, slavnoznanem krasnem vrtenu mestu Nizozemske, ob Renu. Tečaj bo trajal od 17. do 29. julija 1930., v 11 delavniških po 4 ure na dan, brez uporabljanja narodnega jezika, brez knjig in domačega dela ter bo usposobil za lahko razgovorjanje v esperantu o vseh dnevnih prilikah. — Glavni namen tečaja bo priprava esperantskih učiteljev ter razširjenja poznanja uspešnega učnega načina Andreja Čaja. — Vsak tečajnik dobi od mestnega starejšinstva spričevalo o udeležbi. Vsled radodarne podpore arnhemskega starejšinstva bodo tečajniki imeli naslednje ugodnosti: 1. 15 inozemskih tečajnikov bodo gosti mesta Arnheim, to se pravi, da bodo ves čas tečaja imeli brezplačno stanovanje in hrano. 2. 60 oseb bo moglo dobiti ugodna mesta na ta način, da bodo plačevali po 4 ali 5 švicarskih frankov na dan za popolno preskrbo. — Tečajniki, uživajoči ugodnost, bodo stanovali v krasnem domu Oolgaardt, ki je nalašč ustanovljen za posvetovanja in tečaje. Dom stoji na visokem bregu Rena ter nudi veličasten razgled čez nemške deželne meje. Za udobnost gostov ima dom lepa šetališča, tekočo vodo, kopalnico in pršnice ter temnico za fotografirski dela. — Na prikladnih mestih so skupne spalnice. — Za osebe, ki ne žele ugodnega mesta, najame tečajno vodstvo poseben prehranjevališče za 6 ali več švicarskih frankov na dan. Pouk se bo vršil zjutraj. V popoldnevih in zvečer se bodo prirejali izleti po arnhemski okolici, najlepšem kraju Nizozemske, s krajevnimi in okoliškimi esperantisti. Razen tega se bodo vršili izleti v najznamenitejše kraje Nizozemske (Amsterdam, Hag, Utrecht, otok Marken, osv. ševalna dela Južnega morja itd.) Udeležba pri izletih je prostovoljna. Tečajniki, ki se udeležijo Občnega shoda v Oxfordu, se bodo lahko odpeljali iz Arnheima 30. julija zjutraj v Hag, si čez dan ogledajo znamenitosti Haga, se od tam popoldne odpeljejo v Rotterdam in zvečer z ladjo na Angleško s karavanami (s potujočimi družbami). — Tečaja se morejo udeležiti poklicni učitelji in učiteljice vseh narodnosti, ki esperanta še ne znajo ali ga že znajo, in razen teh oseb, ki se bavijo s poučevanjem esperanta. Tečajni prispevek znaša 5 goldinarjev, ki naj se pošlje hkrati s prijavo tečajnemu vodstvu pod naslovom: Sinjorino Julia Isbrücker, Hago Oostduinlaan 32 (Poštočeka) ni račun: Hago, 108.66, J. R. G. Isbrücker). Kdor se prikladi, naj sporoči ime, točen naziv, naslov, željo, če želi ugodno mesto, ali je že esperantist ali še ne, točen čas prihoda. Zadnji čas za prikladije je do 1. junija. Priporočila se kar mogoče zgodnja prikladije, kajti ugodna mesta se bodo podelila zgodaj prikladenim tečajnikom. — Dne 16. julija bo poslovala sprejemalnica na kodvoru v Arnheimu. Nujno prosimo, naj esperantisti blagovoljno vsekako in na daleč obvestijo učiteljstvo svoje dežele o zgoraj navedenih pojasnilih, zlasti z objavami (spisi) v učiteljskih strokovnih listih. — Prireditveni odbor drugega mednarodnega pedagoškega esperantskega tečaja. — Julija Isbrücker, Hag, Oostduinlaan 32.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

FOTO-APARATE kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOSICEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Narodila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros. En detail.

LISTEK.

† Josip Bradaškia.

Rano, mnogo prerano je zašlo za vedno zlato solnce vrlenu možu, šolskemu upravitelju v Tržišču pri Mokronogu, tovarišu Josipu Bradaškiju. Po dolgem, štiriletnem bolehanju in po neizmernem trpljenju ga je dne 11. t. m. ugrabila smrt in dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne smo ga spremili k večnemu počitku. Turobno so ječali zvonovi, ko smo izročali njegove zemeljske ostanke v naročje materi zemlji v Devici Mariji v Polju, kamor se je bil preselil šele pred kratkim. V svoji mladosti gotovo ni nikdar sanjal, da bo kdaj počivalo njegovo truplo v tem lepem, prijaznem kraju blizu Ljubljane.

Pred 38 leti se je rodil v prijazni planski vasi Soča blizu izvira Soče na Goriškem. Bil je izredno nadarjen in ker je bil sin ubožnih kmetijskih staršev, so se dobili razni dobrotniki, ki so ga podpirali vso dobo njegovega šolanja. Po dovršeni pripravi v Tolminu, je vstopil leta 1907. na takratno učiteljsko v Kopru in leta 1911. je napravil zrelostni izpit v Gorici. Še isto leto je nastopil službo v Trenti blizu svojega rojstnega kraja, največ časa pa je učiteljeval

val v Novakih na Cerkljanskem. Z vso vnemo in z vsem navdušenjem mladega učitelja se je lotil težavnega učiteljskega posla in je že takoj v prvih letih dosegel najlepše uspehe. Mladina ga je vzljubila kot svojega najboljšega očeta, pri ostalem ljudstvu si je pridobil ljubezen in spoštovanje s svojim obče koristnim delovanjem za njegov na predek.

Svetovna vojna je potegnila tudi njega v svoj vrtnec. Kot navdušenega Slovenca so ga preganjali iz kraja v kraj, kar je precej zrahljalo njegovo zdravje. Po končani vojni se je z veseljem vrnil na svoje službeno mesto, kjer je še z večjo vnemo nadaljeval započeto delo. Njegovo geslo je bilo: Vse za dobro in pravilno vzgojo mladine. Z rodiljskimi sestanki je navajal starše k boljši vzgoji otrok in jih vnel za šolo in napredek. Do skrajnosti vesten, ni nikdar niti za trenutek zamenjal svojih šolskih dolžnosti. Daleč naokoli je veljal kot neupogljiv značaj in kot vzor vestnosti in delavnosti.

Sredi največjega dela ga je zadel udarec, ki je bil povod njegovi prerani smrti. Lahki se zasedli solnčno Gorico in s tem njegov priljubljeni službeni kraj. Začela se je zanj doba ljutega preganjanja. Kot zavednega Slovenca so ga očrtili in mu sledili na vsaki njegovi poti. Vsaka njegova stopnja je bila zasledovana po laških karabinjerjih in za-

branjen mu je bil vsak stik z domačim ljudstvom. Vsak dan so ga napadali z novimi očitki in z novimi grožnjami. Da si reši vsaj golo življenje, je leta 1925. v neki noči skrivaj pobegnil čez mejo v svobodno domovino. Njegova družina je ostala tam in se je smela šele čez dolgo časa preseliti k njemu.

Tu je dobil službo v pisarni sreskega šolskega nadzornika v Krškem, od koder je bil leta 1926. premeščen kot šolski upravitelj v Tržišče pri Mokronogu. Da se je bil ustavil kje bližje svojih planin ali vsaj kje v gorenjskih hribih, bi bil najbrže danes še živ in zdrav. Sin planin in pa mili dolenski zrak se nikakor nista mogla sporazumeti. Začel je kmalu bolehati in s tem se je začela štiriletna doba njegovega trpljenja. Po večkratnem bolezenskem dopustu se je moral jeseni lanskega leta, ne da bi bil upokojen, izseliti iz šolskega stanovanja v Tržišče. To ga je silno bolelo in do svoje zadnje ure ni mogel pozabiti tega. Preselil se je v Črnuče, kjer je vso zimo preževal v nekem vlažnem stanovanju brez peč. Šele spomlad se mu je posrečilo dobiti primernejše stanovanje v Devici Mariji v Polju, kjer ga je kmalu zasledila smrt.

Do zadnjega je imel trdno vero, da bo še okrevljal. Ali zavrta bolezen, ki leto za leto redči ravno učiteljske vrste, mu je izčrpala zadnje moči. Šele predzadnji dan svojega življenja se je zavedel, da se bo

treba kmalu ločiti za vedno. Težko mu je bilo umreti, težko zapustiti ljubljeno življenjsko družico s 3 majhnimi otročki. O, smrt, kako si kruta! Ugrabila si slovenski mladini najboljšega učitelja in vzgojitelja, ženi blagega in zvestega moža, otročjem skrbnega in zlatega očeta, meni pa ljubelega sošolca in najdražjega prijatelja.

Dragi Jože, spavaj sladko v zemlji svobodne domovine, ki si jo tako iskreno ljubil in kamor Te je bilo privleklo hrepenenje po zlati svobodi. Žal, da je nisi dolgo užival in še to le v bridkosti in trpljenju.

Akoravno v Devici Mariji v Polju skoro nepoznan, so mu priredili domačini lep pogreb. Raz šolsko poslopje je vihrala velika žalna zastava, ki je naznanjala, da je umrl učitelj-trpin. Pred krsto je korakala mladina tamošnje šole z vsem učiteljskim obojem. Pogreba se je poleg domačega občinstva udeležilo tudi veliko prijateljev in znancev ter stanovskih tovarišev, ki so prihitali od blizu in daleč, da spremijo na zadnji poti žrtev težavnega učiteljskega poklica. Tovariš Vanič, predsednik krškega učiteljskega društva, čigar član je bil pokojnik, se je v imenu društva in v imenu vsega učiteljstva z ganljivimi besedami poslovil od blagopokojnika. Naj počiva v miru!

Jaka Novak.